

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

HET WATERLAND

School voor praktijkonderwijs

Augustus 2018

INLEIDING

Voor u ligt het Schoolondersteuningsprofiel van Het Waterland. De school heeft dit schoolondersteuningsprofiel opgesteld conform de wet Passend Onderwijs. Met het schoolondersteuningsprofiel beoogt onze school de ouders, leerlingen, medewerkers en andere belanghebbenden inzicht te geven in de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Daarnaast beschrijven wij in dit profiel onze ambities voor de toekomst in de ondersteuning van leerlingen met specifieke leerbehoeften.

Het ondersteuningsprofiel is opgesteld door de schoolleiding en de zorgcoördinatoren van de school.

Bij het opstellen van het profiel zijn wij uitgegaan van het Referentiekader Passend Onderwijs. Het referentiekader werkt de Wet Passend Onderwijs uit en geeft richtlijnen en handvatten voor de uitvoering. In het profiel wordt een onderscheid gemaakt tussen de basisondersteuning en de extra ondersteuning die de school kan aanbieden.

Onze school werkt voor passend onderwijs samen met de andere scholen in de regio. Daarover hebben de scholen in het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Leiden e.o.* afspraken met elkaar gemaakt. Het samenwerkingsverband legt de ondersteuningsprofielen van de aangesloten scholen bij elkaar in het Ondersteuningsplan met het doel een dekkend aanbod voor alle leerlingen in de regio te realiseren

Wij hopen dat dit ondersteuningsprofiel u op weg helpt in het vinden van de juiste zorg. Met vragen over het ondersteuningsprofiel of suggesties ter verbetering kunt u zich het beste wenden tot de zorgcoördinator of schoolleiding van de school.

*Tot dit samenwerkingsverband horen de vo en vso scholen in Leiden, Leiderdorp, Kaag en Brasem, Oegstgeest, Voorschoten, Wassenaar en Zoeterwoude.

A. ALGEMEEN

Contactgegevens

Naam	Het Waterland
Adres	Boerhaavelaan 345
Postcode en plaats	2334 EM Leiden
Telefoonnummer	071-5163636
Mailadres	info@hetwaterland.nl
Zorgcoördinator (of contactpersoon)	G.Hueting
Naam directeur	A. Lippens
Bevoegd Gezag	Stichting Praktijkonderwijs Leiden e.o. G.Bollen, voorzitter

Het aanbod van de school

Doelgroep

Het Waterland is een school voor leerlingen die voor hun ontwikkeling baat hebben bij een praktijkgerichte opleiding. In het onderwijsprogramma is dat terug te zien in de domeinen werken, wonen, vrijetijdsbesteding en maatschappelijke participatie (burgerschap). Praktijkonderwijs is eindonderwijs: primair gaat het daarbij om leerlingen die na de school de arbeidsmarkt betreden. De uiteindelijke doelen zijn om leerlingen toe te leiden naar arbeid en in enkele gevallen vervolgonderwijs, eventueel in combinatie met arbeid en naar maatschappelijke zelfstandigheid. Daarnaast zal een deel van de leerlingen de opleiding vervolgen binnen het MBO en doorstromen naar de Entreeopleiding.

Leerlingen zijn toelaatbaar met een toelaatbaarheidsverklaring, afgegeven door het Samenwerkingsverband op basis van de volgende landelijke criteria:

- de leerling heeft een IQ dat ligt tussen de waarden 60 tot en met 75;
- de leerling heeft een relatieve leerachterstand van 0,5 of meer op minimaal twee van de volgende vier gebieden: inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen; minimaal is er een achterstand van 0,5 of meer bij begrijpend lezen óf inzichtelijk rekenen
- sociaal-emotionele problematiek kan aanwezig zijn.

Voor de aanmelding van eerstejaars leerlingen voor Het Waterland geldt de binnen het Samenwerkingsverband afgesproken procedure. De toelatingscommissie van de school, bestaande uit de directeur, de orthopedagoog, de onder- en bovenbouwcoördinator (tevens zorg coördinator), beslist over alle toelatingsen. Plaatsing is onder andere afhankelijk van:

- het al dan niet aanwezig zijn van een toelaatbaarheidsverklaring praktijkonderwijs;
- de sociaal-emotionele kenmerken van de leerling (al dan niet in combinatie met de mogelijkheden van de ouders);
- eventuele mogelijkheden om toegelaten te worden op De Delta, dan wel in de A-klas van Het Waterland. Zowel op De Delta als in de A-klas wordt leerstof aangeboden op VMBO-LWOO niveau. Leerlingen, waarbij de verwachting is dat, na een jaar intensieve begeleiding de mogelijkheid is door te stromen naar het reguliere VMBO, komen voor dit traject in aanmerking.
- de draagkracht van het team dat aan de betreffende leerling onderwijs geeft.

Uiteraard nemen we daarbij de zorgplicht (Wet Passend Onderwijs) in acht.

De doelgroep kent twee invalswegen:

- *onderinstroom* die is geïndiceerd voor praktijkonderwijs op grond van de landelijke criteria, maar waarbij ook goed gekeken wordt naar mogelijkheden bij leerlingen. Er is in ons samenwerkingsverband waarbij het mogelijk is dat leerlingen geplaatst kunnen worden op De Delta; een voorziening binnen het samenwerkingsverband waar leerlingen tijdelijk LWOO genieten. Daarnaast biedt de school kansen aan leerlingen waarvan verondersteld kan

worden dat met extra begeleiding en aanbod van leerstof een overstap naar het LWOO mogelijk zou kunnen zijn. Hiervoor werkt de school nauw samen met De Delta en krijgen leerlingen in leerjaar 1A ook daadwerkelijk les van docenten van De Delta.

- *Zijinstroom*, die binnenkomt na bespreking van het dossier op het Loket Passend Onderwijs (SWV).

ONDERWIJSVISIE

Het Waterland is een school voor praktijkonderwijs. De school krijgt veel leerlingen uit de stad Leiden, maar heeft ook een regiofunctie met o.a. leerlingen uit Leiderdorp, Kaag en Braassem, Katwijk, Oegstgeest, Leidschendam, Wassenaar en Voorschoten. Deze onderwijsvorm is bedoeld voor jongeren met een licht verstandelijke beperking met beperkte cognitieve capaciteiten en de daarbij horende specifieke kenmerken. Deze 4 á 5 – jarige onderwijsvorm is van opzet praktijkgericht met als doel dat leerlingen na de externe stage in de laatste twee leerjaren uitstromen naar werk. Binnen het onderwijsprogramma bestaat de mogelijkheid om branchegerichte certificaten te halen. Het onderwijs dat de leerlingen binnen het praktijkonderwijs krijgen staat in het teken van de domeinen: wonen, werken, vrije tijd en burgerschap.

Leerlingen volgen op Het Waterland onderwijs, dat gericht is op een volwaardige ontplooiing van het individu, zowel maatschappelijk als beroepsmatig. Die ontplooiing kan alleen plaatsvinden wanneer onderwijs maatwerk is, uitgaande van de gelijkwaardigheid van elk individu. Gelijkwaardigheid betekent niet hetzelfde als gelijkheid: de leerkracht is mentor (leerdoelen en kaders) en coach (begeleider). Elke jongere heeft een natuurlijke aandrang tot leren zolang de aangeboden kennis en vaardigheden maar betekenisvol zijn. Centrale begrippen zijn dan ook: vraag- en contextgericht onderwijs; een stimulerende didactiek; keuzes maken richting arbeid en een goed in- en extern gericht volgsysteem waarin het ontwikkelingsperspectief (streefdoelen) en de (na)zorg van leerlingen centraal staan.

Praktijkonderwijs is eindonderwijs: het grootste deel van de leerlingen van Waterland stroomt uit naar de arbeidsmarkt. Wij zijn een school met een sterke maatschappelijke binding en voor onze leerlingen, vormt het stage lopen een centrale activiteit. Na interne stage in het tweede leerjaar en beroepsoriëntatie in het derde leerjaar, volgen externe stages in het vierde en vijfde leerjaar. Hoe ouder de leerling, des te minder vaak hij op school is.

Het praktijkonderwijs is primair gericht op de toeleiding naar de (regionale) arbeidsmarkt. Binnen het onderwijsprogramma bestaat de mogelijkheid om branchegerichte certificaten te halen. Met de invoering van de Entreeopleiding in het MBO is het voor onze leerlingen moeilijker om na de praktijkschool door te stromen naar niveau 2 van het MBO, dat voorheen wel mogelijk was. Dit komt door de verzwaring van de eisen die gesteld worden: leerlingen moeten hiervoor niveau 2F voor rekenen en taal beheersen. Dit betekent dat de meeste van onze leerlingen niet kunnen doorstromen naar vervolgonderwijs om een startkwalificatie te halen. Voor een enkeling is dat, mits aan de toelatingseisen wordt voldaan, mogelijk. Daarom is toeleiding van onze leerlingen, met begeleiding vanuit onze school, naar werk belangrijk. Leerlingen zijn daarbij aangewezen op gerichte ondersteuning van school, gemeenten en werkgevers om zo een duurzame positie op de arbeidsmarkt te krijgen. De Participatiewet biedt hiertoe mogelijkheden en kansen. Voor leerlingen die wel over mogelijkheden beschikken om na de school een vervolgopleiding binnen de Entreeopleiding te volgen, blijft dit mogelijk. Het Waterland en de mbo-opleiding zorgen in die gevallen voor een zogenaamde 'warme overdracht', waarin kansen, mogelijkheden en aandachtspunten met betrekking tot de leerling worden overlegd.

Met elkaar (leerlingen, ouders en medewerkers) werken we aan een veilige school, waar een goed pedagogisch klimaat heerst en waar iedereen er mag zijn. Met het hele team hebben we de cursus "Leefstijl" gevolgd en in alle groepen wordt hiermee gewerkt en de uitgangspunten zijn verweven in hoe wij op Het Waterland met elkaar omgaan. Regelmatig worden webbased tevredenheids-onderzoeken afgenomen onder leerlingen, ouders en personeel. Als instrument gebruiken we in deze planperiode de onderzoeksvragenlijsten van "Kwaliteitscholen". Zowel ouders als leerlingen blijven positief over de uitstraling, de werkwijze en het prettigitte pedagogische klimaat. Leerlingen en

ouders vinden het mede door de kleinschaligheid vooral een veilige en prettige school waar ze gezien en gekend worden. Het is van belang dat op school iedereen met respect wordt behandeld en dat er zorg is voor de omgeving maar vooral ook voor elkaar. Alle medewerkers op Het Waterland hebben oog en oor voor de leerlingen en bieden een helpende hand en ondersteuning als dat nodig is. Het is van belang dat school, leerlingen en ouders goed met elkaar communiceren en zo veel mogelijk één lijn trekken als het gaat om de ontwikkeling van de leerling. Er is sprake van een grote betrokkenheid van het personeel bij de leerlingen en de schoolorganisatie. Door de registratie van verzuim en te laatkomen van leerlingen via "Magister", dat door alle medewerkers wordt bijgehouden en het aanstellen van een verzuim coördinator is het aantal telaarcomers, thuiszitters en ziekmeldingen gedaald.

Het Waterland biedt een leeromgeving die gericht is op lerend werken en werkend leren; Leerlingen blijven niet afhankelijk van hulp, maar leren - op hun eigen niveau en in eigen tempo - hun eigen leerproces te sturen, leren samen te werken, op eigen benen te staan. De uitgangspunten van adaptief onderwijs zijn hierbij een goed hulpmiddel (competentie - relatie - autonomie). Het Waterland biedt, met het oog op stage en uitstroom naar werk, veel buitenschoolse leersituaties, zoals externe en beroepsoriënterende stages, bedrijfsexcursies, een persoonlijk leerplan voor elke leerling en een intensief overgangsprogramma voor het vervolg van de schoolloopbaan. Er is sprake van een hechte samenwerking tussen school en bedrijfsleven in het kader van externe stages en werkgelegenheid. Daarnaast biedt de school veel buitenschoolse activiteiten zoals o.a. het bezoeken van theatervoorstellingen; het bezoeken van bedrijven in de regio; het organiseren van (buitenlandse) reizen voor de leerlingen uit het derde leerjaar; een week werken op een schapenboerderij op Texel voor leerlingen uit het vierde leerjaar.

Visie: Onderwijs op maat

De leerling staat centraal in het samenwerkingsproces tussen leerlingen, leerkrachten (coaches), ouders en werkgevers. Leren werken en werkend leren, leren keuzes te maken en zelfstandig worden, jezelf competent voelen, leren samen te werken. Op onze school leer je meer dan een vak of kan je meer dan een diploma halen. Het gaat om persoonlijk onderwijs en wij noemen dat "onderwijs op maat". Dit biedt een kader van pedagogische, didactische en vooral organisatorische kenmerken die het mogelijk maken om het onderwijs meer persoonlijk en meer passend te maken. Alle leerlingen werken met een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Het ontwikkelperspectief van elke leerling wordt bijgehouden in een digitaal leerlingvolgsysteem. Er zijn zes belangrijke onderdelen:

1. Instroomgegevens verwerkt in een individueel starthandlingsplan;
2. De coaching gesprekken. Deze zijn interactief en gericht op het structureel bespreken van ontwikkelingslijnen en het maken van tussentijdse afspraken
3. Het OPP: verslaglegging van de ontwikkeling van een leerling; een eventuele aanpassing van het handlingsplan; verslaglegging van OPP-gesprekken met leerling en ouders, en de gemaakte afspraken
4. Niveau van uitstroom/richting keuze;
5. Definitieve uitstroom bij schoolverlaten;
6. Tweejarig nazorgtraject bij plaatsing arbeidsmarkt: periodiek wordt nagevraagd dan wel contact gezocht met de leerling. Uitstroom wordt ook bijgehouden.

Tijdens de OPP-gesprekken komt altijd (3 x per jaar) het ontwikkelperspectief van leerling aan de orde. Tijdens de OPP-gesprekken worden opbouwend en van jaar tot jaar de uitstroommogelijkheden van de leerling besproken.

Leerlingvolgsysteem

Er wordt gewerkt met het leerlingvolgsysteem Magister. In het LVS worden o.a. leerresultaten, groei in de persoonlijke ontwikkeling, etc. geregistreerd. Het LVS staat echter ook voor signaleren -

diagnosticeren - handelingsplan op- of bijstellen - handelingsplan uitvoeren - effect meten – nazorg bij uitstroom. Dit is een cyclisch proces. Hieraan liggen ten grondslag: doelgroep beleid en zorgprofielen (bijvoorbeeld ADHD, dyslexie, taalzwak etc.), werken met het Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) en OPP-gesprekken samen met ouders, maar ook instroom- doorstroom- en verwijzen. Het LVS is enerzijds gericht op leerlingen. Anderzijds levert het ook managementinformatie die van nut is voor ontwikkelen/bijstellen van schoolbeleid en aandacht te besteden aan de kwaliteit van de zorg.

Alle leerlingen hebben in meer of mindere mate ondersteuning of begeleiding nodig. Wij bieden adequate zorg die bij ons type leerling past en na het verlaten van onze school bieden we twee jaar nazorg. Nazorg bestaat voornamelijk uit het twee keer per jaar monitoren van de les- of werkplek waar de leerling naartoe is gegaan.

ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

Basisondersteuning

Uitgangspunt vanuit het Samenwerkingsverband is dat elke leerling recht heeft op een optimale en ononderbroken ontwikkelingsgang heeft, waarbij de leerling zich goed voelt en met respect en waardering behandeld wordt.

Op Het Waterland vertalen we dit in een basisondersteuning. Ons doel bij deze ondersteuning is aan te sluiten bij mogelijkheden die onze leerlingen hebben om zich optimaal te ontwikkelen op alle domeinen. Dit met ouders als belangrijke partners. Het onderwijsaanbod is breed, veelzijdig en onder andere gericht op het ontdekken en ontwikkelen van de talenten van de leerlingen.

In de basisondersteuning heeft iedere leerling een vaste coach, waarmee met vaste regelmaat coachgesprekken worden gehouden. Ook stemt de coach af met ouders, stage(begeleiders), medecollega's e.d.

Het OPP (Ontwikkelingsperspectiefplan) is het leidende document. Hierin worden de verwachtingen, doelen, de toets- en testresultaten geregistreerd en evaluaties in weergegeven.

De interventieniveaus

De leerlingen hebben allemaal te maken met leerachterstanden en mogelijk ook problemen op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling, de communicatie, het gedrag of de werkhouding. Het didactisch klimaat is gericht op het opdoen van succeservaringen. Veiligheid en voorspelbaarheid zijn ondersteunend aan het opdoen van succeservaringen.

Indien nodig, bieden wij leerlingen extra ondersteuning wanneer:

- de sociaal-emotionele ontwikkeling, de communicatieve ontwikkeling, gedrag of werkhouding meer aandacht en begeleiding vragen om tot verdere groei te kunnen komen, dan de eigen coach kan bieden. De basisondersteuning is voor deze leerling niet voldoende.
- de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften en/of ontwikkelingsvragen van de leerling verder geconcretiseerd dienen te worden.
- de didactische ontwikkeling anders verloopt dan verwacht op basis van het ontwikkelingsperspectief.
- aandacht nodig is voor de thuissituatie van de leerling.
- aandacht nodig is voor de gezondheid of medische zaken van de leerling.

Leerlingen kunnen gedrag laten zien waardoor de omgeving voor vragen komt te staan. Maar soms zijn de problemen zó erg en duren ze zó lang dat een leerling erdoor in de problemen komt. Afhankelijk van de ernst van het gedrag (hoe lang komt het voor, waar uit het zich, in hoeverre belemmert het gedrag de schoolgang/-ontwikkeling) wordt een keuze gemaakt in passende ondersteuning binnen de school.

Als het gedrag niet passend is bij de leeftijdsfase en de omgeving, voorkomt in meerdere settings (thuis, op school, in vrije tijd), langer dan een jaar aanhoudt en een leerling ernstig belemmert in

het naar school gaan, vrienden maken en het contact met familie, dan is er sprake van complex gedragsproblematiek en wordt er naar passende ondersteuning buiten de school gezocht.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Interventieniveau 1: basisondersteuning, zowel nieuwe als zittende leerlingen
- Interventieniveau 2: enkelvoudige, kortdurende problematiek
- Interventieniveau 3: enkelvoudige, aanhoudende problematiek
- Interventieniveau 4: interne ondersteuning; complexe problematiek
- Interventieniveau 5: schoolnabije, specialistische ondersteuning
- Interventieniveau 6: leerlingen die de school tussentijds verlaten

	1	2	3	4	5	6	
	<i>basisondersteuning</i>	<i>enkelvoudige, kortdurende problematiek</i>	<i>enkelvoudige, aanhoudende problematiek</i>	<i>interne ondersteuning; complexe problematiek</i>	<i>schoolnabije, specialistische ondersteuning</i>	<i>leerlingen die de school tussentijds verlaten</i>	
↑						Externe voorziening	
					Externe specialisten (JA, LP, JGT, swv)	Externe specialisten (JA, LP, JGT, swv)	
					Directeur	Directeur	
				BPO (extern)	BPO (extern)	BPO (extern)	
				Orthopedagoog*	Orthopedagoog	Orthopedagoog	
			Verzuim coördinator	Zorg coördinator	Zorgcoördinator*	Zorgcoördinator	Zorgcoördinator
			Kernteam	Kernteam	Kernteam	Kernteam	Kernteam
	Leerling	Leerling en ouders	Leerling en ouders	Leerling en ouders	Leerling en ouders	Leerling en ouders	
	Coach Co-coach Docenten Interne stage begeleiders (2) Stagebureau (3-4-5)	Coach Co-coach Docenten Interne stage begeleiders (2) Stagebureau (3-4-5)	Coach Co-coach Docenten Interne stage begeleiders (2) Stagebureau (3-4-5)	Coach Co-coach Docenten Interne stage begeleiders (2) Stagebureau (3-4-5)	Coach Co-coach Docenten Interne stage begeleiders (2) Stagebureau (3-4-5)	Coach Co-coach Docenten Interne stage begeleiders (2) Stagebureau (3-4-5)	

* intern ondersteuningsteam

Wanneer de aanpak in het betreffende niveau succes heeft, is terug schalen naar een voorliggend niveau aan de orde. Indien de problematiek groter is/wordt en interventies op een hoger niveau nodig blijken, wordt de leerling opgeschaald naar een hoger interventieniveau. Dit wordt door de betrokkenen (afhankelijk van interventieniveau) in onderling overleg besproken. Vanaf niveau 3 wordt dit voorgelegd aan en vastgesteld in het intern ondersteuningsteam (OT).

Preventieve ondersteuningsmaatregelen

Veilig schoolklimaat

Het veilig schoolklimaat wordt gecreëerd door de kleinschaligheid van onze school. Met elkaar werken we (leerlingen, ouders en medewerkers) aan een veilige school, waar een goed pedagogisch klimaat heerst en waar iedereen er mag zijn. Met het hele team hebben we de cursus "Leefstijl" gevolgd en in alle groepen wordt hiermee gewerkt en de uitgangspunten zijn verweven in hoe wij op Het Waterland met elkaar omgaan. Regelmatig worden webbased tevredenheidsonderzoeken afgenomen onder leerlingen, ouders en personeel. Als instrument gebruiken we in deze planperiode de onderzoeksvragenlijsten van "Kwaliteitscholen". Zowel ouders als leerlingen blijven positief over de uitstraling, de werkwijze en het prettige pedagogische klimaat. Leerlingen en ouders vinden het mede door de kleinschaligheid vooral een veilige en prettige school waar ze gezien en gekend worden. Het is van belang dat op school iedereen met respect wordt behandeld en dat er zorg is voor de omgeving maar vooral ook voor elkaar. Alle medewerkers op Het Waterland hebben oog en oor voor de leerlingen en bieden een helpende hand en ondersteuning als dat nodig is. Het is van belang dat school, leerlingen en ouders goed met elkaar communiceren en zo veel mogelijk één lijn trekken als het gaat om de ontwikkeling van de leerling.

De onderbouwklassen zijn klein (zo'n 10-12 leerlingen) en alle klassen hebben een eigen aanspreekpunt; de coach. Naast de coach is ook het onderwijsondersteunend personeel (directeur, coördinatoren, BPO, orthopedagogen/psychologen etc.) nauw betrokken bij de leerlingen en kent men alle leerlingen bij naam.

De 1 en 2e jaars hebben op een apart plein pauze, gebruiken een aparte trap naar de bovenverdieping en hebben (behalve sommige praktijklessen) alle lessen op de 1e verdieping. Beide pauzes wordt er gesurveilleerd en worden leerlingen aangesproken op ongewenst gedrag. Ook is er nauw contact met de wijkagent om incidenten die na schooltijd gebeuren bespreekbaar te maken en aan te pakken/op te lossen.

Bij ongewenst gedrag geldt er op school een helder waarschuwingssysteem met daaraan gekoppelde maatregelen (15 min. of 45 min. nablijven).

Tevens hanteert het Waterland een pestprotocol en een gedragsprotocol voor leerlingen en leerkrachten. Het Waterland is een school waarin de leerling deskundige volwassenen ontmoet die expliciete vaardigheden beheersen in het orthopedagogisch en didactisch handelen. We staan voor een positief pedagogisch klimaat, waar we uitgaan van respect voor elkaar en waar we recht doen aan individuele verschillen. We zorgen met elkaar (leerlingen en medewerkers) voor een positief, vriendelijk en veilig klimaat. In het gedragsprotocol staat omschreven wat consequenties zijn als iemand zich hier niet aan kan of wil houden en de veiligheid van zichzelf en andere leerlingen in gevaar brengt.

We willen dat onze leerlingen een realistisch zelfbeeld ontwikkelen en initiatief durven nemen.

In het kort:

- Kleinschaligheid, we kennen de leerlingen bij naam.
- 3 Contactpersonen, 2 vrouwen en 1 man.
- Zorgvuldig werken aan de hand van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Pestprotocol
- Gedragsprotocol coaches en leerlingbegeleiders
- Gedragsregels en pictogrammen voor leerlingen

Toegankelijkheid van het gebouw

De school beschikt over een personenlift.

Interventies om vroegtijdig leerproblemen te vast stellen

Op Het Waterland komen alleen leerlingen binnen met leerachterstanden. De vroegtijdige screening heeft op de basisschool plaatsgevonden.

Bij de toelating wordt voor elke leerling gekeken naar zijn sterke en zwakke kanten. Op basis van de dossieranalyse, zo nodig extra informatie van de vorige school en het intakegesprek met de

leerling en zijn ouders wordt een handelingsplan opgesteld waarin leergebieden die extra ondersteuning en aandacht nodig hebben benoemd worden.

Daarnaast wordt er bij de intakegesprekken bij leerlingen van niet-Nederlandse afkomst bekeken of er sprake is van NT-2 problematiek. De indruk die men krijgt vanuit het dossier, eventuele extra informatie van de vorige school en het toelatingsgesprek bepalen of er een aanvraag wordt gedaan om de leerling te toetsen met de Taaltoets Alle Kinderen (TAK). Ook zodra de mentor (coach) bij een al geplaatste leerling twijfels heeft over een voldoende beheersing van het Nederlands, wordt er een TAK-toets afgenomen.

Interventies om vroegtijdig opgroei- en opvoedproblemen te onderkennen

Vanuit de basisschool zijn zorgleerlingen qua opgroei- en opvoedproblemen vaak al gescreend. Bij de toelatingsprocedure op Het Waterland is het daarom vaak al in beeld. Interventies die kunnen worden ingezet zijn een huisbezoek van School Maatschappelijk Werk (SMW), inbreng in het intern zorgoverleg en inbrengen in het Jeugd en Gezin Team (JGT). Daarnaast worden elk jaar de tweedejaars leerlingen gescreend door de schoolarts van de GGD. Naar aanleiding van haar bevindingen wordt er zo nodig extra hulp of een verwijzing in stand gezet. De schoolarts is tevens lid van het JGT. Voor de overige leerlingen geldt dat er een oproep door de schoolarts kan worden gedaan als er zorgen zijn rond het verzuim of lichamelijke functioneren.

Licht curatieve interventies

Ondersteuningsmaatregelen voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie

Een kleine deel van de leerlingen op Het Waterland heeft dyslexie. Bijna alle leerlingen hebben echter leesachterstanden. Het onderwijs is ingericht op leerlingen met leesproblemen door:

- kleine klassen;
- veel lesstof wordt hardop voorgelezen;
- leerlingen werken op hun eigen tempo en krijgen extra tijd wanneer ze dat nodig hebben;
- dyslectische leerlingen kunnen het programma Kurzweil gebruiken als hulpmiddel in de klas.

Het aanbod remedial teaching

Het Waterland kiest voor RT binnen de klas. Doordat de klassen uit ca. 10-12 leerlingen bestaan is er voldoende tijd en aandacht voor de individuele leerling. Er wordt onderwijs op maat geboden, waardoor leerlingen op hun eigen niveau in de klas werken en de docent voortdurend individuele instructie kan geven. Dit betekent dat het niveau naar beneden, maar ook naar boven kan worden aangepast.

Met spelling en rekenen wordt er gewerkt met klas overstijgende niveaugroepen.

Ondersteuning voor bepaalde vakken (hulpuren)

Op het Waterland kennen we het 'coach uur'. Wekelijks is er een coach uur waar leerlingen bij hun coach langs kunnen gaan als er vragen zijn of er zich problemen voordoen of hebben voorgedaan. Daarnaast is het de coach die een leerling kan uitnodigen voor het coach uur. Zowel door de coach als door de leerling kan, indien er een hulpvraag is bij een bepaald vak, contact worden opgenomen met de betreffende vakleerkracht.

Ondersteuning aan leerlingen met een taalachterstand

Bij toelating worden leerlingen van buitenlandse afkomst gescreend op de aanwezigheid van NT-2 problematiek. Leerlingen waarbij er voldoende indicaties zijn voor een taalachterstand worden gescreend met behulp van de Taaltoets Alle Kinderen (TAK). Na interpretatie van de gegevens wordt er in overleg (psychologen en orthopedagogen) besloten of een leerling extra ondersteuning krijgt. Ook wordt er zoveel mogelijk voor gezorgd dat leerlingen geplaatst worden in een groep die het beste aansluit bij hun niveau (niveau getoetst met de TAK).

Faalangstraining/examenstresstraining

Op Het Waterland wordt gewerkt met Rots en Water. Hiervoor hebben 7 medewerkers de opleiding gevolgd. Daarnaast is de mogelijkheid om begeleiding door de orthopedagoog/psycholoog in te zetten bij leerlingen met weinig zelfvertrouwen en/of faalangst.

Aanbod voor leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie (hoogbegaafden)

n.v.t.

DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR VAN ONZE SCHOOL

Coördinator

- Coördineert de zorg binnen het Waterland
- Is voorzitter van het JGT
- Coördineert het opstellen van het handelingsplan
- Coördineert de uitstroom i.s.m. stagebureau
- Coördineert de oudercontactmiddagen(OPP)
- Contactpersoon leerplichtambtenaar
- Coördineert de overdracht aan het einde van het cursusjaar
- Verantwoordelijk voor de begeleiding en de aansturing van technisch assistenten interne stage

Coach

- Verantwoordelijk voor signalering van leerlingenproblematiek
- Levert inbreng van relevante informatie van de leerlingbespreking
- Houdt Magister bij: leerlingvolgsysteem
- Verantwoordelijk voor verslaglegging van leerlingbespreking/groepsbeeldbespreking middels het plan van aanpak.
- Verantwoordelijk voor de inbreng en de informatie van de OPP-gesprekken (met leerling en ouders)
- Aanspreekpunt voor ouders

Orthopedagoog/psycholoog

- Lid van de Commissie van Toelating
- Het doen van capaciteiten en persoonlijkheidsonderzoek ten behoeve van de toelating
- Het uitvoeren van noodzakelijke tussentijdse onderzoeken
- Zorgt voor het opstellen van het orthopedagogisch/psychologisch deel van het handelingsplan voor de leerling;
- Adviseert coaches over de problematiek van de leerling en over een mogelijke aanpak die wordt beschreven in het handelingsplan
- Het observeren in een klas om een beeld te krijgen van het functioneren van een groep of een individuele leerling
- Het overdragen van informatie over nieuwe leerlingen
- Het adviseren van de zorgcoördinator
- Lid van het JGT
- Het adviseren van het management over het beleid en de uitvoering van de zorg aan leerlingen

Schoolmaatschappelijk werkende

- Lid van het JGT
- Het ondersteunen bij contacten/gespreksvoering met ouders/verzorgers
- Het voeren van intakegesprekken, waarbij de problematiek van de leerling op school en binnen de gezinnen in kaart wordt gebracht
- Het in kaart brengen van het functioneren van kinderen/jongeren in de gezinssituatie
- Het helpen bij het formuleren van een hulpvraag
- Het voorstellen van een hulpverleningsstrategie i.s.m. orthopedagogen

- Het voeren van hulpverleningsgesprekken met (probleem)leerlingen en met ouders van leerlingen (o.a. in multi-probleemgezinnen)
- Het verwijzen en begeleiden naar externe instellingen voor hulpverlening
- Het in bedreigende (crisis) situaties, na vooroverleg met het multidisciplinair team, plegen van interventies
- Geeft extra ondersteuningslessen sociale vaardigheden

Stagebegeleider - Jobcoach

- Selecteert en beoordeelt externe stageplekken
- Draagt zorg voor de plaatsing van de leerling op een externe stage plaats
- Draagt zorg voor de begeleiding van de externe stage van de leerlingen
- Biedt nazorg gedurende 2 jaar na het verlaten van de school evt. in de vorm van jobcoaching of contactmoment tijdens vervolgopleiding of werk
- Begeleidt coaches in hun ontwikkeling als stage- en jobcoach

Coach

- Het begeleiden van individuele- en groepen leerlingen
- Het zorgdragen voor de invulling van het leerlingvolgsysteem.
- Signalen neerleggen vanuit de begeleiding bij de mentor
- Begeleiden van leerlingen in de coachgroep
- Ontwikkelt zich als stage- en jobcoach

Externe overleggen en JGT

Naast de interne zorgstructuur hebben wij een JGT (Jeugd en Gezin team). Het JGT is een multidisciplinair overleg van in- en externe deskundigen onder voorzitterschap van de coördinator bovenbouw. Daarnaast is er tal van overlegmomenten met bureau Jeugdzorg, de Leerplichtambtenaar, MEE, Cardea, Rivierduinen (Kristal)

Planmatig werken

De school gaat uit van de indicatoren Ondersteuning en begeleiding, zoals die door de Inspectie van het Onderwijs zijn vastgelegd in het toezichtkader voortgezet onderwijs zijn vastgelegd:

Ondersteuning en begeleiding (Toezichtskader VO: kwaliteitsaspect 9) De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)	
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen door middel van: <ul style="list-style-type: none"> - Het Drempelonderzoek - TOA
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen door middel van: <ul style="list-style-type: none"> - Het opstellen van het HP bij toelating voor elke leerling (gebaseerd op alle informatie uit de intake), leerjaaroverstijgend - Het opstellen en evalueren van een plan van aanpak voor elke leerling, 3 keer per jaar - Het evalueren en bijstellen van het HP voor elke leerling, 1 keer per jaar.
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden. <ul style="list-style-type: none"> - Het Waterland legt de nadruk op de sterkte kanten van een leerlingen. Wanneer een leerlingen op didactisch gebied aan zijn plafond zit, wordt het aanbod gecontinueerd om het niveau te behouden. De insteek wordt dan veel praktischer, zodat de leerlingen zo zelfstandig mogelijk van school gaat.
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit door <ul style="list-style-type: none"> - de registratie van de ondersteuningsgegevens in het leerlingvolgsysteem - de evaluatie van .....

Het kwaliteitsniveau van de basisondersteuning

In het samenwerkingsverband Passen Onderwijs hebben de scholen afspraken gemaakt over het niveau van de basisondersteuning. Deze betreffen het (minimale) aanbod aan basisondersteuning, de hantering van de bovengenoemde door de Inspectie gehanteerde eisen aan Ondersteuning en Begeleiding en het voldoen van het onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel van de school aan de van toepassing zijnde bekwaamheidseisen.

Conform de afspraken in het samenwerkingsverband heeft de school de volgende functies c.q. taken bij intern of externe functionarissen belegd;

- Zorgcoördinator	intern
- Schoolmaatschappelijke werk/BPO	intern
- Dyslexiespecialist	intern
- Rekenspecialist	intern
- Vertrouwenspersoon	intern en extern
- Orthopedagoog/psycholoog	intern
- Contactpersoon Primair onderwijs	intern
- Contactpersoon vervolgonderwijs	intern

B. EXTRA ONDERSTEUNING

Wat kan onze school bieden aan extra ondersteuning in de school?

- Individuele gesprekken leerlingen door orthopedagoog/psycholoog en BPO (Begeleider Passend Onderwijs)
- Inzetten Vriendenprogramma (methode voor (faal)angstige leerlingen)
- Rots en Water
- coaching van docenten
- aanvullende diagnostiek (intelligentieonderzoek, gedragsvragenlijsten, observaties)
- doorverwijzen en contacten onderhouden met externe hulpverlening en ouders begeleiding in dit traject.

Hoe werkt onze school in de organisatie van extra ondersteuning?

De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)	
10.1	Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast. (OPP)
10.2	De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.
10.3	De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.

Wat kan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs de leerling en de ouders bieden? : Zie website Samenwerkingsverband: